

Πβ. τὰ ἀβγοὺν λίλα, θαλασσίλα, χωματίλα.
'Οσμὴ προερχομένη ἐκ τοῦ δάσους ἐνθ' ἄν.: Τὸ δάσος ἔχει φοβερὴ φωνή, ποὺ κυματίζει, καὶ τὸ θεόρατο κορμὶ του μυρίζει δυνατὰ δασίλα, ποὺ ἀκόμα πικρομοσκοβολάει πάνω 'ς τὰ ροῦχα μου Σ. Μυριβήλ., ἐνθ' ἄν.

δασινός ἐπίθ. Μακεδ. (Θεσσαλον.)

Τὸ Βυζαντ. ἐπίθ. δασινός.

Δασὺς 1, τὸ ὅπ. βλ.: Ἄσμ.

Κάτω 'ς τὰ δασινὰ πλατάνια, 'ς τὴν κρυόβρυση,
Διαμαντούλα, 'ς τὴν κρυόβρυση
κάθονταν δυὸ παλληκάρια καὶ μιὰ λυγερὴ
Διαμαντούλα, καὶ μιὰ λυγερὴ

δασίτης ὁ, Κρήτ.

'Εκ τοῦ οὐσ. δάσος καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ίτης.
'Ο διαιτώμενος εἰς τὰ δάση.

δασκάλακας ὁ, Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)

'Εκ τοῦ οὐσ. δάσκαλος καὶ τῆς μεγεθ. παραγωγ. καταλ. -ακας.

'Ο διδάσκαλος ὁ ἔχων ὑψηλὸν ἀνάστημα: Ἄσμ.
'Ολοι καλῶς ὥρίσατε | μαζὶ μὲ τὸ δασκάλακα.

δασκαλάκης ὁ, Κίμωλ.

'Εκ τοῦ οὐσ. δάσκαλος καὶ τῆς ὑποκορ. παραγωγ. καταλ. -άκης.

Δασκαλάκι 1, τὸ ὅπ. βλ.: "Ἡβγαλε βολλὰ παιδιὰ ὁ δασκαλάκης.

'Ἡ λ. ὡς ἐπών. πολλαχ. καὶ ὡς παρωνύμ. Κεφαλλ. Σῦρ.

δασκαλάκι τό Βιθυν. Θράκ. ('Αδριανούπ.) Κρήτ. ('Αβδοῦ 'Αγιος Γεώργ. 'Ανατολ. 'Αρχάν. Καβούσ. Μεραμβ. Νεάπ. Πεδιάδ. Ραμν. Σέλιν. Χαν. κ.ά.) Πελοπν. (Γαργαλ. Μανιάκ. κ.ά.) — Γ. Ψυχάρ., Ταξιδ.³, 130 Τὰ δυὸ ἀδέρφ., 6 — Λεξ. Βάιγ. Πρω. Δημητρ.

'Υποκορ. τοῦ οὐσ. δάσκαλος διὰ τῆς παραγωγ. καταλ. -άκι. 'Ἡ λ. καὶ εἰς Σομ.

1) Θωπευτικῶς ἢ σκωπτικῶς, ὁ μικρὸς τὴν ἡλικίαν ἢ τὸ ἀνάστημα διδάσκαλος Θράκ. ('Αδριανούπ.) Πελοπν. (Γαργαλ. Μανιάκ. κ.ά.) — Γ. Ψυχάρ., Ταξιδ.³, ἐνθ' ἄν. Τὰ δυὸ ἀδέρφ., ἐνθ' ἄν. — Λεξ. Πρω. Δημητρ.: Οὐλα τὰ δασκαλάκια τοῦ χωριοῦ τὸ ρίξανε 'ς τὸ γαρνε Γαργαλ. Μοῦ γίνηκε καὶ 'φτοῦνος ἓνα δασκαλάκι καὶ μοῦ κορδώνεται! (σκωπτικῶς) αὐτόθ. Πιὸ ἤσυχο, πιὸ ταπεινό... τὸ δασκαλάκι μας τὸ παινεμένο ποὺ τόσο ἡμερα, τόσο ἡθικά, μᾶς μετάφραζε τὸν "Ὀμηρο Γ. Ψυχάρ., Τὰ δυὸ ἀδέρφ., ἐνθ' ἄν. || Ἄσμ.

Δάσκαλε, δασκαλάκι μου, | μὴν εἶδες τὸ πουλλάκι μου;
Μανιάκ. Συνών. δασκαλάκος 1, δασκαλίκος, δασκαλόπουλο 2. 2) Τὸ τέκνον τοῦ διδασκάλου Βιθυν. — Λεξ. Βάιγ. Συνών. δασκαλόπαιδο 1. δασκαλόπουλο 1, δασκαλόυδι 1. 3) 'Ο μαθητὴς Κρήτ. ('Αβδοῦ 'Αγιος Γεώργ. 'Ανατολ. 'Αρχάν. Καβούσ. Μεραμβ. Νεάπ. Πεδιάδ. Ραμν. Σέλιν. Χαν. κ.ά.) Πελοπν. (Γαργαλ. κ.ά.): 'Εσκολάσαν κιόλας τὰ δασκαλάκια Μεραμβ. 'Κεανὲ τὰ δασκαλάκια εἶναι τσῆ Βερονίκης 'Αγιος Γεώργ. Τὸ Κατερινιώ μας πάει μὲ τ' ἄλλα τὰ δασκαλάκια 'ς τὸ σκολεὸ κ' εἶναι καὶ βίρβας 'ς τὰ γράμματα (βίρβας = ἐξυπνὴ) αὐτόθ. Τὸ δασκαλάκι ἀπὸν βέβω 'ς τὸ σκολεὸ.. δὲ γατέχει ἀκόμη τὸ βατερημῶ (=τὸ πάτερ ἡμῶν, τὴν προσευχή) αὐτόθ.

Κ' οἱ δάσκαλοι ἐπαιρητῆσα τὰ δασκαλάκια, γιὰ δὲ τζὶ πλέρωνε κιαεῖς Χαν. || Φρ. "Ε! νὰ τὸ χαρῶ τὸ δασκαλάκι μου! (εὐχή) 'Αβδοῦ || Ἄσμ.

"Ὡς τὰ πέδε βουκολάκι | κι ὡς τὰ δέκα δασκαλάκι (βουκολάκι = βοσκόπουλο) Πεδιάδ.

Ρωτῶ τὰ δασκαλάκια 'ποποῦ 'ν' ἡ κοπελιά

— 'Αποπαδὰ κοδά 'ναι, ἀπὸ τὴ γειτονιά

Κρήτ. Συνών. δασκάλι, δασκαλόπαιδο 2, δασκαλόυδι 2, μαθητούδι 4) 'Ο μικρὸς βοηθὸς ψάλτου Κρήτ. (Νεάπ. κ.ά.) Συνών. κανονάρχος.

'Ἡ λ. καὶ ὡς παρωνύμ. Θήρ. (Οἶα).

δασκαλάκος ὁ σύνθηθ.

'Εκ τοῦ οὐσ. δάσκαλος ὡς ὑποκορ. διὰ τῆς παραγωγ. καταλ. -άκος.

1) Δασκαλάκι 1, τὸ ὅπ. βλ., σύνθηθ.: Μᾶς ἦρθε 'φέτος ἓνας καλὸς δασκαλάκος κ' ἔβαλε τὰ παιδιὰ μας σὲ τάξη σύνθηθ. 'Ο δασκαλάκος μας εἶναι τοῦ θεοῦ ἄνθρωπος Πελοπν. (Γαργαλ.) 2) 'Ο μικρὸς μορφώσεως διδάσκαλος σύνθηθ.: Τί σπούδασε κι αὐτός; ἓνας δασκαλάκος βγήκε! 'Αθῆν. "Α μωρὲ δασκαλάκο, μοῦ κορδώνεσαι καὶ σύ! Πελοπν. (Γαργαλ.)

β) Εἰρωνικῶς, ὁ δῆθεν διανοούμενος Πελοπν. (Γαργαλ.): "Εναι, γλέπεις, δασκαλάκος, πάει σὰν ψαλίδι ἢ γλώσσα του. 'Ἡ λ. ὡς ἐπών. 'Αθῆν. Πελοπν. (Δρυάλ.)

δασκαλαρεὶ τό Θράκ. Μακεδ. (Θεσσαλον.)

'Εκ τοῦ οὐσ. δάσκαλος καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -αρεὶ.

Κατ' ἔννοιαν σκωπτικὴν, πλῆθος διδασκάλων ἐνθ' ἄν. Πβ. βλαχαρεὶ, γυφταρεὶ, παππαδαρεὶ.

δασκάλαρος ὁ, ἑνιαχ. δασκαλαρὲ ἢ, Δ. Κρήτ.

'Εκ τοῦ δάσκαλος καὶ τῆς μεγεθ. παραγωγ. καταλ. -αρος.

1) 'Ο εὐσωμος διδάσκαλος ἐνθ' ἄν. 2) 'Ο λίαν ἱκανὸς διδάσκαλος ἑνιαχ.

δασκαλέας ὁ, "Ἡπ.

'Εκ τοῦ οὐσ. δάσκαλος καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -έας.

'Ο πολὺ σχολαστικὸς, σκωπτικῶς: Μωρέ, τί δασκαλέας ποὺ εἶσι! Πβ. δάσκαλος 3.

'Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπών. 'Αθῆν. Πελοπν. (Μάν. Πραστ.)

δασκαλεία ἢ, Λεξ. Βάιγ. δασκαλεία Πόντ. (Τραπ. κ.ά.) δεσκαλεία Πόντ. (Χαλδ.)

'Εκ τοῦ ρ. δασκαλέω. 'Ἡ λ. καὶ εἰς Βλάχ. καὶ Σομ. Τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) — Λεξ. Βάιγ.: 'Εφῆκεν τὴν δασκαλείαν καὶ ἐγέν'τον σαράφ'ς (= ἀργυραμοιβὸς) Τραπ. Συνών. δασκαλική, δασκαλίκι.

δασκαλιό τό, δασκαλεῖον Πόντ. (Οἶν.) — Λεξ. Βάιγ. δασκαλεῖον Πόντ. (Οἶν. κ.ά.) δασκαλιό Βιθυν. (Κατιρ.) Κρήτ. Νίσυρ. Πάτμ. Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Ρόδ. Σκυρ. — Λεξ. Βλαστ., 350 Δημητρ. δασκαλεὶον Λυκ. (Λιβύσσ.)

'Εκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. διδασκαλεῖον κατ' ἐπίδρασιν τοῦ οὐσ. δάσκαλος (διδάσκαλος. 'Ο τύπ. δασκαλεὶον καὶ εἰς Σομ. εἰς λ. διδασκαλεῖον.

Σχολεῖον ἐνθ' ἄν.: 'Σ τὰ χρόνια μας δὲμ π'γαίνανε τὰ κορίτσα 'ς τὸ δασκαλιό Σκυρ. Πῆα 'ς τὸ δασκαλιό τσ' ἐμπλε-

ξα τὸ δάσκαλο (ἐμπλεξα = ἐζήτησα τὸν λόγον) αὐτόθ. ||
"Ἀσμ.

Ἔς τὸ δασκαλεύω με στείλανε, | νὰ πᾶ' νὰ μάθω γράμματα,
νὰ πᾶ' νὰ μάθω γράμματα | καὶ γράμματα δὲν ἔμαθα
Βιθυν. (Κατιρ.)

"Ἀς πάω εἰς τὸ δασκαλεύω, | ἴσως ὁ νοῦς της ἔβαλε
νὰ ἔμνη νὰ μάθῃ γράμματα, | νὰ ἔμνη νὰ κάμῃ θάματα
Ρόδ.

δασκαλέλι τό, ἀμάρτ. δασκαλέλ' Λέσβ. (Ἀγιάσ. κ.ά.)
Ἐκ τοῦ οὐσ. δάσκαλος καὶ τῆς ὑποκορ. κατὰλ. -έλι.
Δασκαλάκι 1, τὸ ὅπ. βλ.

δασκάλεμα τό, πολλαχ. δασκάλεμα Πόντ. (Οἶν.) δα-
σκάλεμαν Πόντ. (Σταυρ. Τραπ.) δεσκάλεμαν Πόντ. (Χαλδ.)
δασκάλιμα πολλαχ. βορ. ἰδιωμ.

Ἐκ τοῦ ρ. δάσκαλε ύω. Ἡ λ. καὶ εἰς Βλάχ. καὶ Σομ.

Διδασκαλία, διδασκα, νοουθεσία Ἀθῆν. Ἰμβρ. Κῶς Μακεδ.
(Βέρ.) Πόντ. (Οἶν. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.
Ἀκαρναν. Ὑπάτ.) — Κ. Παλαμ., Γράμματ. II, 156, 174—
Λεξ. Βάιγ. Αἰν. Ἡπίτ. Δημητρ.: "Ἀρχισες πάλι τὸ δασκά-
λεμα; Εἴκοσι χρόνια ἀκούω αὐτὰ τὰ πράγματα με σένα Ἀθῆν.
Δὲν ξεφεύγει αὐτὸς ἀπὸ τὸ δασκάλεμα, πὺν τοῦ ἴκταν αὐ-
τόθ. Κατὰ τὸ δασκάλεμα πὺν τοῦ ἴκταν, ἔθ θὰ τὰ βγάλῃ
πέρα Κῶς. Ἀτὰ εἶναι ξένα δασκαλέματα Οἶν. Τοῦ φτά-
νονν τοῦ λαοῦ μας τὰ γενναῖα δασκαλέματα τῆς μικροπο-
λιτικῆς Κ. Παλαμ., Γράμματ. II, 156. Συνών. ἀρμύ-
νη 2. β) Κακὴ συμβουλή, κρυφία εἰσήγησις, προτροπὴ
πρὸς τὸ κακὸν Ὀρθ. (Ἀδριανούπ.) Κεφαλλ. Μακεδ. (Βέρ.
Βόιον) Παξ. Πελοπ. (Γαργαλ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀκαρναν.)
—Κ. Παλαμ., Γράμματ. II, 119: Τὰ ξέρω ἴκταν τὰ δασκαλέ-
ματα πὺν κάνεις ἴκταν γιό σου. Οὕλῃ μέρα τὸν δασκαλεύ-
εις, γιὰ νὰ με πειράξῃ Κεφαλλ. Θὰ τὸν ἀρχίσῃ με τὰ δασκα-
λέματά του καὶ θὰν τότε κάνῃ ἴσο κι ὁμοιο του Γαργαλ.
Μὲ τρόπους καὶ με δασκαλέματα μεταμορφώνει τὸ παιδί ἴκταν
εἶδος ἡθικοῦ σακάτη Κ. Παλαμ., ἔνθ' ἄν.

δασκαλευτής ὁ, ἐνιαχ. δασκαλεύτρα Παξ.

Ἐκ τοῦ ρ. δάσκαλε ύω.

Ὁ σύμβουλος ἐπὶ κακῶ, ἐπὶ ἐρωτικῶν ἰδίως ὑποθέσεων.
ἔνθ' ἄν. Συνών. δάσκαλος 3.

δασκαλευτός ἐπίθ. ἐνιαχ. δασκαλευτέ Τσακων. (Κα-
στάν. Μέλαν. Πραστ. Τυρ.)

Ἐκ τοῦ ρ. δάσκαλε ύω.

Ὁ ἔχων ὑποστῆ διδασκαλίαν, καθοδήγησιν, εἶμαι δα-
σκαλεμένος (διὰ τὸ ὅπ. βλ. δάσκαλε ύω), ἔνθ' ἄν.:
Ἐκάνε δασκαλευτέ (ἦρθε δασκαλεμένος) Τσακων. (Μέλαν.
κ.ά.) Ἰ' ἐκί ἔχα δασκαλευτὰ ἄ μάτη σι τσι νὰ ἴ' ἄλῃ (τὴν
εἶχε δασκαλεμένη ἡ μάνα της τί θὰ εἶπῃ) αὐτόθ. Ἰ' ἔδα-
σκαλεύε ὁ ἄτσε (τὸν δασκάλεψε ὁ μέγας) αὐτόθ.

δασκαλεύω κοιν. καὶ Πόντ. (Ἰνέπ.) δασκαλεύου κοιν.
βορ. ἰδιωμ. Πελοπ. (Κίτ. Μάν.) δασκαλεύου Ἡπ. (Κόνιτς.)
δασκαλεύω Πόντ. (Οἶν.) δασκαλεύω Πόντ. (Σταυρ. Τραπ.
κ.ά.) δεσκαλεύω Πόντ. (Χαλδ.) γασκαλεύω Καππ. (Ἀρα-
βάν.) δασκαλεύω Ἄνδρ. Ἰκαρ. Κάρπ. Κρήτ. Κύν. Κῶς
Μεγίστ. Ρόδ. Σίφν. Χίος (Πισπιλ.) δασκαλεύγω Ρόδ.
δασκαλεύγου Εὐβ. (Ἀνδρων.) Λέσβ. (Ἀγιάσ. κ.ά.) δασκα-
λεύγω Ρόδ. δασκαλεύγω Κῶς Ρόδ. Σύμ. κ.ά. δασκαλεύ-
κω Κύπρ. Κῶς κ.ά. δασκαλεύγκουρ ἐνι Τσακων. (Μέλαν.

Πραστ. Τυρ. Καστάν.)

Τὸ Βυζαντ. δάσκαλε ύω. Ἡ λ. καὶ εἰς Σομ. Ὁ
τύπ. δάσκαλε ύγω καὶ εἰς Βλάχ.

1) Διδάσκω, ἐπαγγέλλομαι τὸν διδάσκαλον Εὐβ. (Χαλκ.)
Ἰκαρ. Κάρπ. Πελοπ. (Καρδαμ.) Πόντ. (Σταυρ. Τραπ.)
Στερελλ. (Αἰτωλ. Λαμ.) — Λεξ. Βάιγ. Περίδ. Μπριγκ.:
Ποῦ δασκαλεύ'ς τώρα, δάσκαλι; Αἰτωλ. Ἰγὼ δασκάλιψα
ἴκταν τοῦ χουριό αὐτόθ. Καλογέροι καὶ ἀσκητές δασκαλεύ-
γανε ἴκταν τὰ παιδιὰ τῇ δικῇ τους θρησκείᾳ Ἰκαρ. Τσοίταξε
ἡ γραῖα πῶς δασκαλεύει τῇ γοπελίτσα ἴκταν τὸ γνέσιμο
Καρδαμ. || Παροιμ.

Δασκάλεψε, δασκάλεψε, | ἔμαθε ἡ Μάρω γράμματα
(διὰ τῆς ἐπιμονῆς ἐπιτυχάνεται τὸ ἐπιδιωκόμενον) Κάρπ.
|| Ἀσμ.

Καὶ φέρουν μέσα Χιώτισσες | δασκάλες καὶ μαστόρισσες,
νὰ δασκαλέφουν τὸ φιλι | κάθε μιανῆς με τὴν τιμὴ
Χαλκ.

Δάσκαλε, δασκάλεψον, | σκύλλ' κοβόρᾳ σώρεψον
(σκύλλ' κοβόρᾳ = περιττώματα σκύλλου) Τραπ. 2) Συμ-
βουλεύω, νοουθετῶ, καθοδηγῶ, κατηγῶ κοιν. καὶ Καππ.
(Ἀραβάν.) Πόντ. (Ἰνέπ. Οἶν. Χαλδ.): Εἶναι φρόνιμα τὰ
παιδιὰ της, κάθε μέρα τὰ δασκαλεύει Πελοπ. (Κίτ. Μάν.)
Δασκαλεύγω τογ γούλ-λην δὴν ὥραμ, μ' εὐτὸς ἔμ βαίρνει
χαπάρι Κῶς. Δασκάλεψ' ἄτωνα Οἶν. Τὸν εἶχε μάρτ'ρα
κι τὸν δασκάλιψ' ἴκταν τοῦ δρόμου, τί θὰ πῇ Εὐβ. (Ἀκρ.)
Καλὰ τὸν ἔδασκάλεψε Χίος. Δασκάλιψι τοῦ πιδι νὰ σ' ἀ-
κούῃ Στερελλ. (Ὑπάτ.) Δὲν τὸν δασκάλιψα ἰγὼ, αὐτὸς
προυμύθιψι τοῦ πιδι (προυμύθιψι = συνεβούλευσε) Μακεδ.
(Νάουσ.) Κατὰ πὺν τὰ καταφέρνει, φαίνεται πῶς τὸν ἔχουνε
δασκαλεμένο καὶ ξεσκολισμένο ἄλλοι Κρήτ. (Ἐμπαρ.) Εἶνι
δασκαλιμένους οὐ γιὸς ἄπ' τοῦν πατέρα κι κρέν' ἔτσ' (κρέν' =
ὁμιλεῖ) Στερελλ. (Ἀχυρ.) Προυξινὰ γίν' dan, δὸν δάσκαλον
θέλουν νὰ δασκαλιφτοῦν, ἂν δὸν βρίστ' εὐλουγον Λέσβ.
(Μανταμάδ.) Τὸν δασκάλιψα ἰγὼ (τὸν ἐνουθέτησα) Στερελλ.
(Ὑπάτ.) Τὸν εἶχε δασκαλέψει ἡ γραῖα (ἐκ παραμυθ.) Ἀθῆν.
Γυρ'ζι ἀπὸν σπὶτ' σὶ σπὶτ' δασκαλεύουντας τοῦν κόσμον
πειὸν νὰ ψηφίς' γιὰ προύδρον Μακεδ. (Πεντάλοφ.) Ἐδα-
σκάλεψε τὸ μικρὸ του ἐγγόνι Θ. Κολοκοτρ., Διήγ. συμβάντ.,
2, 96 Τὰ δασκαλεύτηκα ἐγὼ αὐτά, τὰ ἴμαθα καὶ χόρτασα
πιά Νουμ. 16, 4 || Φρ. Εἶναι δασκαλεμένος (ἔχει νοουθετη-
θῇ) πολλαχ. || Παροιμ.

Δάσκαλε πὺν δασκάλενες καὶ νόμο δὲν ἐκράτεις
(ἐπὶ τῶν πραττόντων τὰ ἀντίθετα τῶν ὅσων διὰ τοῦ λόγου
ὑποστηρίζουν) Ρόδ. Ἡ παροιμ. εἰς παραλλαγ. πολλαχ.
"Ὅστις παθαίνει ἕνα, δασκαλεύει ἕκατὸ (τὸ πάθημα τοῦ
ἐνὸς σωφρονίζει πολλοὺς) I. Βενιζέλ., Παροιμ.², 228, 761.
Ἀνθρωπος δασκαλεμένος | σπαθὶ ἀκονισμένο
(ὁ νοουθετημένος ἄνθρωπος ἀποκτᾷ μεγαλυτέραν ἱκανότητα)
Κρήτ.

Δελεύω, λαλαχεύω, | τὸν Γιάννε μ' δασκαλεύω
(λελεύω = θαυμάζω, λαλαχεύω = θαυπέω) ἐπὶ γυναικῶν,
αἱ ὁποῖαι διὰ θαυπειῶν καὶ κολακειῶν κρατοῦν πιστοὺς τοὺς
συζύγους των) Χαλδ. || Γνωμ. Νὰ δασκαλεύῃ ξέρει, μὰ νὰ
κάνῃ ἐξέμαθε Κεφαλλ. || Ἀσμ.

Ἰγές, προυψές ἰπέρασα ἴκταν κλέφτικον λημέρι
κι ἄκουσα πὺν δασκάλιψι Τότσας τὰ παλληκάρια
Θεσσ. (Πήλ.) Μακεδ. (Γρεβεν.)

Εἶχας νιὺς γιὰ τ' ἄρματα, γέρους νὰ συμβουλεύου
καὶ γεροντᾶδες κι ἄρχοντες ἄξιους νὰ δασκαλεύου
Κρήτ.

